

Arkeologisk utredning

Nordby

Hogdals socken
~~Uddevalfa~~ kommun
Strömstaads

Rapport 1999:67
Stig Swedberg

Arkeologisk utredning

Nordby

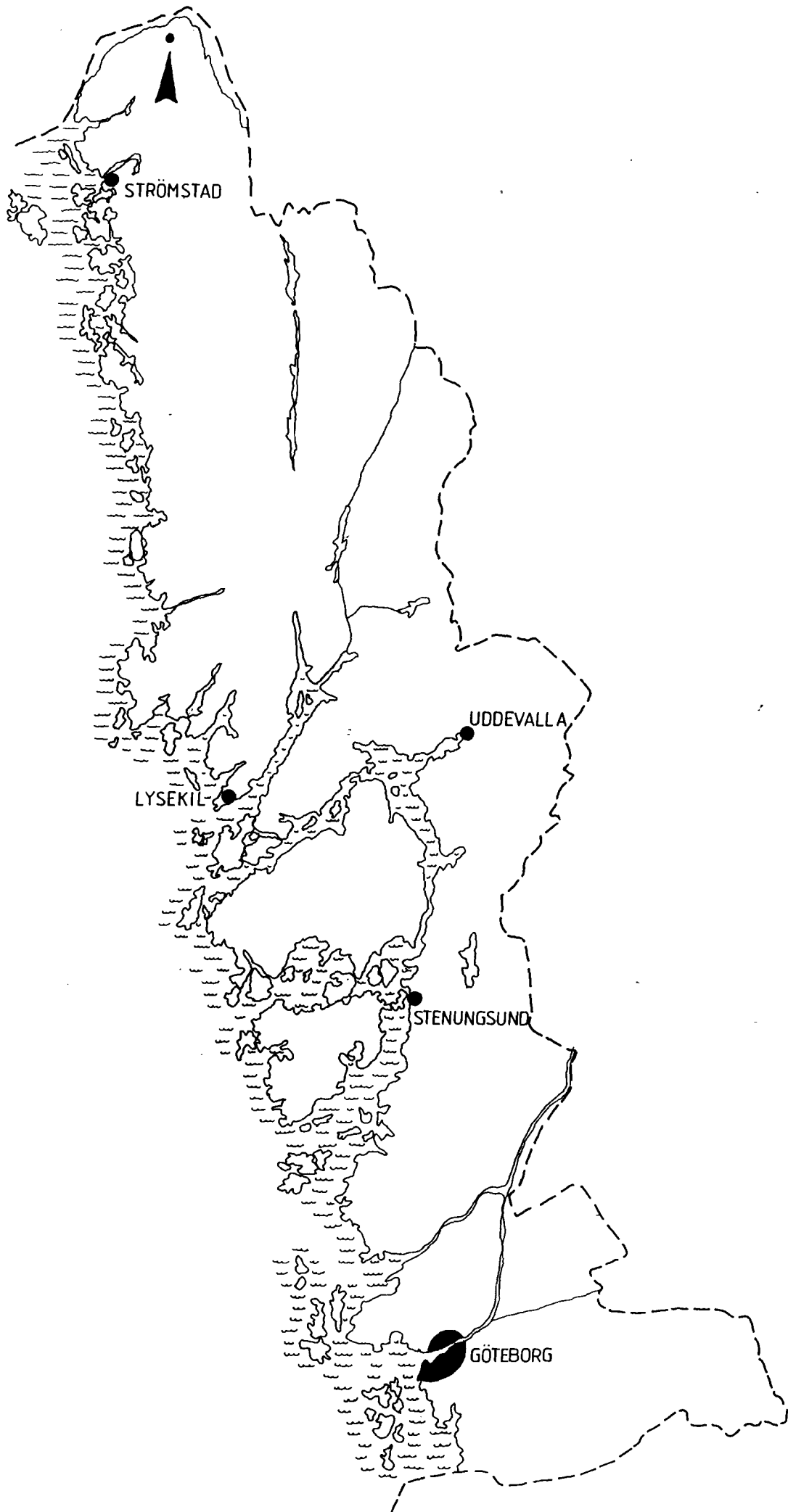
Hogdals socken
Strömstads kommun

*Ur allmänt kartmaterial
från lantmäteriet
medgivande 90.80.12.
Utdrag ur ek.karta 1017*

*Omslagsbild: Vy över utredningsområdet
mot Hjälmberg. Schakt 8 i förgrunden.*

*Bohusläns museum 1999:67
Stig Swedberg*

Innehåll

Inledning och syfte

Naturlandskap

Fornlämningsmiljö

Metod och dokumentation

Resultat

Administrativa uppgifter

Inledning och Syfte

Projektören Maximat har för avsikt att utvidga Nordby köpcentrum i Hogdals socken, Strömstads kommun. Detta kräver upprättande av ny detaljplan. I samband med en tidigare besiktning av området har ett troligt boplatsoområde identifierats, beläget på en smal åsrygg mellan två mindre bergskullar. Bohusläns museum utförde på uppdrag av exploatören därför en arkeologisk utredning för att klarlägga om det inom området finns tidigare ej kända fornlämningar.

Naturlandskap

Området karaktäriseras av ett mindre, kuperat slättlandskap som avgränsas av kraftiga berg, framförallt i öst och väst. Slätten är idag uppodlad och det finns inom slätten ett flertal mindre bergsimpediment. På och runt dessa ligger idag gårdsbyggnaderna.

Detaljplaneområdet utgörs till 4/5 av odlingsmark och till 1/5 av skog. Odlingsmarken sluttar svagt åt sydöst. I områdets mitt sträcker sig en svag åsrygg mellan två bergskullar (SO-NV).

Fornlämningssmiljö

Nordbyslätten har flera hållristningslokaler på lägen intill dagens odlingsmark. På bergen runt slätten ligger gravar av röse och stensättningskaraktär. På berget öster om området finns en fornborg. De nuvarande gårdarna Hjälmsberg, Hustyft och Nordby är registrerade som äldre by- och gårdstomter.

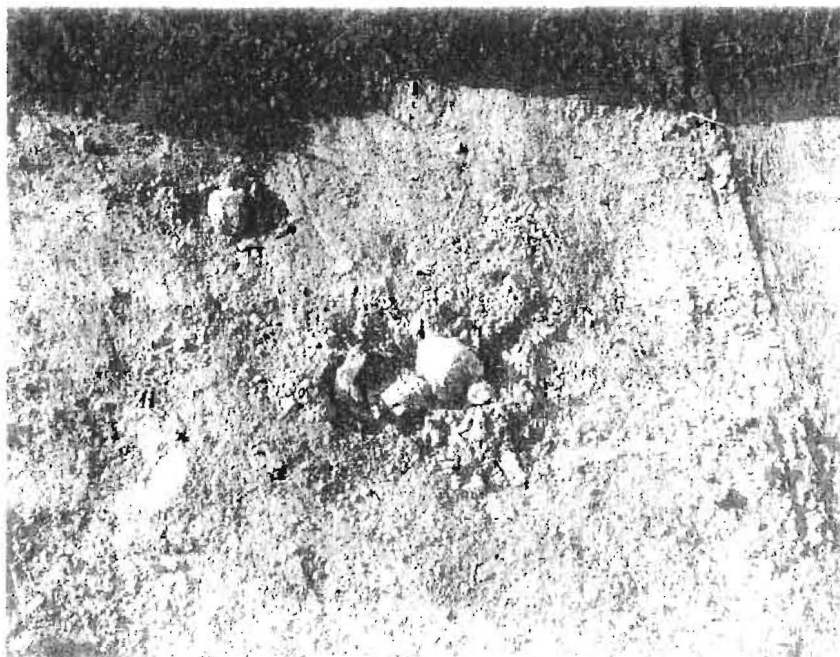
Den bild som detta ger är en bygd som koloniserats under bronsålder eller tidig järnålder.

På bergen runt området ligger ett antal stenåldersboplatser.

Inom planområdet finns en hållristningslokal, Hogdal 195 och direkt väster om området finns ännu en hållristningslokal, Hogdal 205.

Metod och Dokumentation

Den del av området som bestod av odlingsmark undersöktes genom sökschakt vilka drogs med maskin med en 1,5 meter bred planeringskopa. Schakten mättes in digitalt. Den skogbevuxta delen av området undersöktes enbart okulärt. Tillvaratagna fynd förvaras på Bohusläns museum.

*Härden i schakt 8,
botten i anläggningen
Vilken var helt intakt.*

Resultat

Vid utredningen drogs 11 schakt med en total längd av 188 meter. I fem av dessa fanns anläggningar. Dessa var:

- A1 I schakt 7 framkom en härdrest med relativt mycket skärvsten samt keramik.
- A2 I schakt 8 framkom en relativt välbevarad härd, i samband med denna gjordes ett fynd av grönt glas. I schaktet förekom dessutom skärvsten.
- A3: I schakt 9 framkom en starkt skadad härdrest, bestående av en diffus sotfärgning med en mindre mängd skärvsten och små bitar bränd lera.
- A4 I schakt 10 framkom en svårtolkad anläggning vilken preliminärt beskrivs som härd. En cirkelformad ränna, vilken av den del som syntes i schaktet, hade en diameter på 3,5 meter. I dess centrala del fanns ett parti med bränd lera och kolbitar.
- A5 I schakt 1 och 2 förekom relativt mycket skärvsten. Dessa verkade ha en koncentration till västra delen av schakt 2. I samband med skärvstenskoncentrationen fanns en kärna av kvartsit.
Schakt 7-10 är belägna på åsryggen och intill bergskullarna, alltså i det tidigare identifierade troliga boplatsläget. Schakt 1 och 2 är belägna intill den västra gränsen för utredningsområdet och i närheten av hållristningslokal, Hogdal 205.

Fynden: Bränd lera, vilken framkom i samband med härdanläggningarna.
Keramik, relativt kraftigt kvartsmagrat gods av brukskaraktär.
Kärna och avslag i kvartsit.
Glas.

Då den del av Medby 1:27, som ingår i plan- och utredningsområdet, bestod av en tät granplantering har inte denna yta utretts på annat sätt än att en okulär besiktning gjordes av området. Resultatet tyder dock på att områdets karaktär stämmer överens med den odlade ytan och eventuella fornlämningar bör finnas intill bergskullen.

Sammanfattning och Slutsatser

Sammantaget visar fynd och anläggningar på att det inom detaljplaneområdet finns ytterligare, förut ej kända fornlämningar. Karaktär och höjd över havet antyder att dessa är från järnålder, möjligen sen bronsålder.

Inför en kommande exploatering måste därför en förundersökning av dessa, samt av Hogdal 195, ske.

Bohusläns museum 1999-11-26

Stig Swedberg
antikvarie

Administrativa uppgifter

Länsstyrelsens beslut	220-39037-99
Bohusläns museum dnr:	276/99
Projektnummer:	95/715
Fastighet:	Medby 1:8 och 1.27
Socken:	Hogdal
Kommun:	Strömstad
Län:	Västra Götaland
Landskap:	Bohuslän
Ekonomiska karta:	10017
Koordinater:	X 6558,30 Y 1236,30
Koordinatsystem:	RT 90 2,5 gon v
Uppdragsgivare:	Maximat AB Oslovägen 48 452 35 STRÖMSTAD
Fältarbetsledare:	Stig Swedberg
Fältarbetstid:	1 dag
Rapporttid:	2 dag
Undersökt yta:	40000 m ²
Datering:	Järnålder
Fynd:	Kärnor och avslag i kvartsit, keramik och bränd lera.
Anläggningar:	4 härd och 1 skärvstenskoncentration.
Ritningar:	Förvaras vid Bohusläns museum.
UM nummer:	28890

Bilaga 1

Fyndtabell *UM 28890*

fynd nr	schakt nr	nivå m.ö.h.	material	lager	antal/vikt	typ	kommentar	anl. typ / fyndomständighet
1	2	24	kvartsit	lera	1/68	kärna	svallad	anl 5, skärvstenskoncentr ation
2	7	20	lera	lera	6/82	keramik	1-1,5 cm tjock svart med brun till rödbrun utsida relativt fin kvartsmagring	anl 1, en härdrest
3	8	20	glas	lera	1/1,5	grönt glas	deformerat av eld	intil anl 2, en härd
4	10	20	lera	lera	5/7	bränd lera		anl 4
5	10	20	kvartsit	lera	1/3,3	avslag		anl 4

Bilaga 2

Anläggningar

anl nr	hemvist	längd	bredd	höjd/ djup	djup under mark	typ	beskrivning	ritning / foto
1	7	0,5	0,5	0,07	0,25	härd	Härd(botten) bestående av skärvstenar och sot. I den halva som snittades fanns 2 liter skärvsten	
2	9	0,6	0,6	0,07	0,25	härd	Härd(botten) med tätt packad hårt skörbränd sten små kolbitar mellan stenar	3
3	9			0,05	0,20	härdrest	sot o kol koncentration med små bitar bränd lera	
4	10	2	1	0,10	0,25	annan	En ringformad ränna med kol o sot samt bränd lera	
5	2	2	1,5	0,05	0,2	skärvstensk.	Flera skärvstenar förekom i västra delen av detta schakt samt i det intilliggande schakt 1. Vid inmätt koncentration fanns tillsammans med skärvstenen även kol, sot och bränd lera	

Bilaga 3

Schakt och meterrutor

Schakt	djup	längd	markslag	jordart	fynd	anläggning	kommenter
1	0,30	10,00	Vall	lera			Skärvstenar i södra delen av schaktet
2	0,30	16,00	Vall	lera	kvartsitkärna	5: Skärvstens- koncentratio n	Skärvstenar i västra delen av schaktet
3	0,20	8,00	Vall	lera			
4	0,30	48,00	Vall	lera			
5	0,35	5,00	Vall	si la			Skärvsten och sot

6	0,35	5,00	Vall	si la				
7	0,40	5,00	Vall	lera	keramik	1 : Härd	Vid bergsfot	
8	0,35	35,00	Vall	lera	glas	2 : Härd	rikligt med skärvsten	
9	0,30	40,00	Vall	lera		3 : Härdrest	enstaka skärvstenar	
					bränd lera och kvartsitavla g	4 : Annat, hård?	nedanför bergskulle, relativt mycket skärvsten	
10	0,30	10,00	Vall	lera				
11	0,30	6,00	Vall	lera				

Bilaga 4

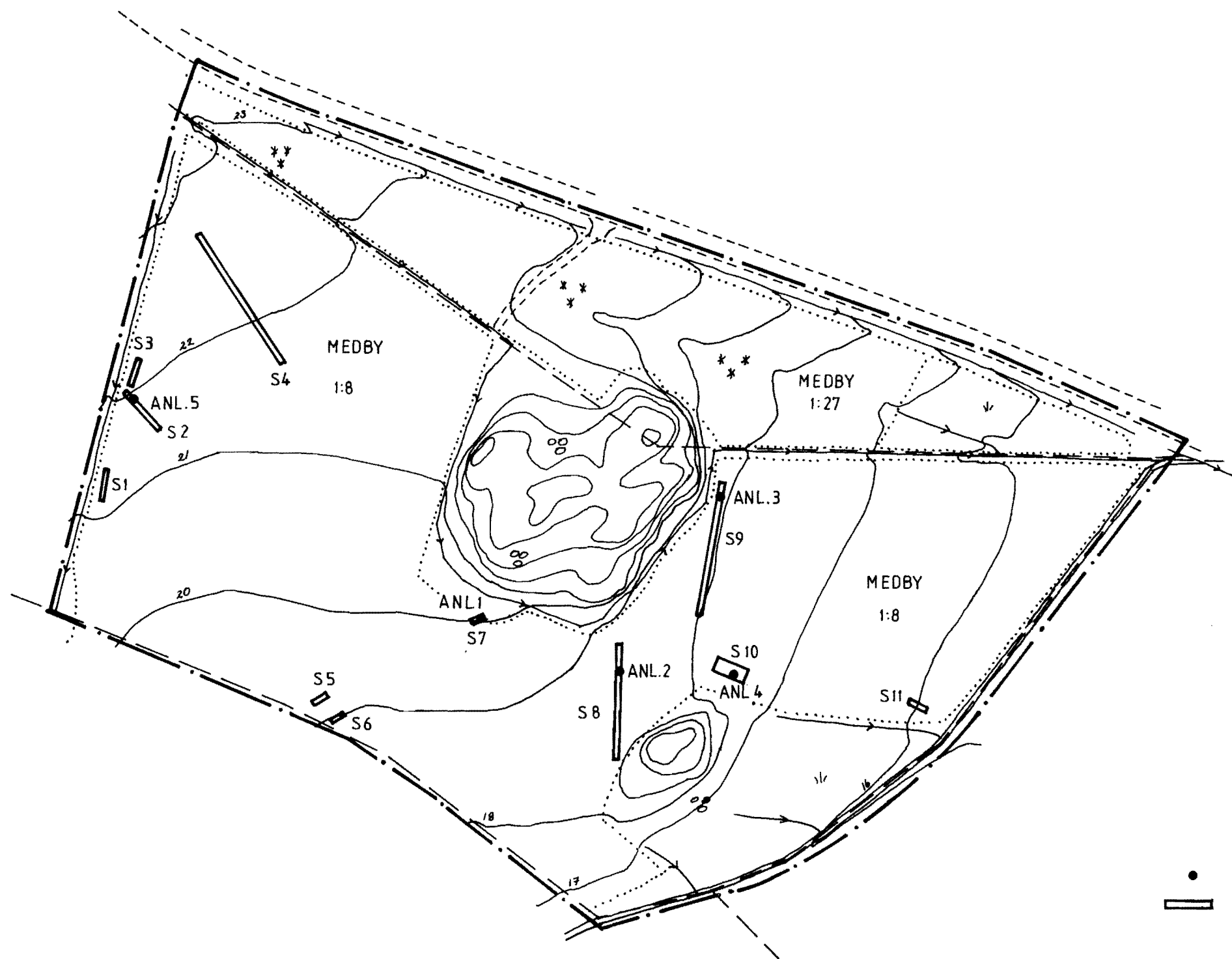
Prov

<i>prov nr</i>	<i>schakt nr</i>	<i>vikt</i>	<i>lager</i>	<i>typ</i>	<i>kommentar</i>	<i>anl. typ / fyndomständig het</i>
1		8 3 gr		kol	anl 1	hård
2		10 0,4 gr		kol	anl 4	

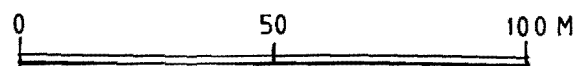
Bilaga 5

Fotolista

<i>bild nr</i>	<i>motiv</i>	<i>riktning</i>
1	Schakt 8	sv
2	Schakt 8	v
	Härd i	
3	schakt 8	v

• ANLÄGGNING
 ▭ SCHAKT

BOHUSLÄNS MUSEUM Box 403, MUSEIGATAN 1 S-451 19 UDDEVALLA Tel. 0522-65 65 00 Fax 0522-65 65 05		NORDBY PLANOMRÅDE	
KOORDINATSYSTEM		FORNL. NR	FASTIGHETSBETECKNING MEDBY 1:8, 1:27
HÖJDSYSTEM		ORT, SOCKEN	KOMMUN STRÖMSTAD
RENRITAD AV <i>SS</i> nov-99		RITN. NR	LANDSKAP B0
UNTERSÖKT ÅR -99		DIARIE NR P. nr. 715 AV S.S.	